

Mgr. Zdena Ž á č k o v á, Karel Horký a jeho týdeník Fronta
(Vzestupy a pády českého publicisty a spisovatele)

Poněkud horké je pro historiografii téma Karel Horký, novinář, publicista, spisovatel, politik, vydavatel několika revue, hlavně Fronty. Historická literatura ho zná dosud jen tezovitě, přitom i v jednoznačných soudech, které jí nepřicházejí zatěžko. I Horký ostatně také soudíval lehce a pro vytrvalost svých sporných i mylných hodnocení si docela snadno nacházel důvody. Přitom byl nepochybnou osobností, tedy postavou nutně složitou, ostatně skutečnost jeho „vzestupů a pádů“ připomněl také podtitul disertační práce Mgr. Zdeny Žáčkové.

Název charakterizuje hlavní zaměření Horkého biografie, soustředila se především na Frontu. Obsahově je však rozlehlejší, zaznamenává Horkého publicistické působení i před rokem 1927, kdy Horký Frontu založil. Autorka si byla vědoma, že její práce vzbudí širší pozornost – a určitě se tak, a zaslouženě, stane. Vystavěla ji proto na důkladné heuristice, která svědčí o její odborné odpovědnosti: pramenná mnohost může dokonce vzbuzovat obavu z nadměrné obtížnosti výkladu, i Z.Žáčková ale přesvědčuje, že jde o zbytečný předsudek, interpreta to nasycuje, zajímavě a živě prokresluje, směřuje ji k výstižnějšímu pojetí a vyjádření. (V závěrečném seznamu byly ale určité prameny zařazeny do literatury – problematický a nápadný omyl.)

Učíme se poznávat českou politickou pravici. V české společnosti nepřevládala, natolik nebyla s to ji svými ideologiemi ovlivňovat, byla však součástí její politické struktury v prvním československém státě – za Druhé republiky zůstala u pseudomocenského a ideologického nástupu. Historicko-badatelsky ji stíhal nepříznivý osud, který se však přece jen postupně mění. Horký do obrazu této pravice patří, byť měl i docela dlouhou hodně levou epizodu - ale ta se mi jeví vyvolána spíše životními okolnostmi, než vnitřním přesvědčením. Ve zmíněném obrazu a vůbec ve všech situacích byl Horký „svůj“, individuální, osobitý. Vyplývalo to už a často především z jeho psychického založení – neklidná, impulzivní povaha, člověk citový, hodně rozčilený, také sebevědomý, protože výkonný, talentovaný. Nespoutatelný, stále usilující o nezávislost, zároveň úzce spjatý s dobou, trvale na ni reagující, snažící se ji ovlivňovat, být slyšen i uznáván a oceňován. Polemický a ostře útočný, nesmiřitelný až nenávistný, schopný však i překvapivé názorové proměny. Výtečně analyzující politické poměry i jednostranný a omylný v jejich posuzování – a právě tak, výstižně a zdařile i zaujatě a nespravedlivě soudící lidi. Z.Žáčková nachází v Horkého stanoviscích a aktivitách výrazný morální motiv – odpor proti nespravedlnostem. Jistě tu byl, a asi poměrně silný, ale doprovázely ho další citelné motivy. Některé se promítly do „durichovského případu“, který byl už za války zároveň „případem Horkého“, na Durichově osudu nezávislým. Tento osud Horkého postojem jen zvýraznil a zároveň dával Horkému možnost snažší argumentace v atacích proti Masarykovi a Benešovi. Útočný a polemický Horký způsoboval však sám také nespravedlnosti, cíť se ubližovaný a pronásledovaný také ubližoval. V obratu po roce 1935 se vyznal, že neviděl situace vždy s potřebným rozhledem – není to pro historika jedním z měřítek při posuzování Horkého publicistiky předcházející? Autorka je nepoužila, snad vysvětlí důvod. Také mi v disertaci poněkud chybí obsáhleji představené názory Horkého polemických a politických protivníků a při množství úryvků z Horkého statí aspoň určité citáty „druhých stran“.

Horkého politická publicistika a vůbec jeho Fronta otevřená dalším pravicovým autorům jsou zajímavé jak svými protihradními ataky (dějepisce by měly interesovat a „inspirovat“ pro samu historii Hradu), tak k poznávání politických alternativ pro vnitřní a zahraniční politiku Československa. Nabízené úvahy a představy vzbuzují rozpaky, jsou znát i z hodnocení Z.Žáčkové, ač je autorka posuzuje s jistým eufemismem – „poněkud nerealistické“

řanslavistické vize, Borského kritika měla „racionální jádro“, ale nic nenabízela, Hlaváček viděl Itálii „poněkud nerealisticky“. Stylistické „změkčování“ – chápu je ovšem – je znát na více místech (útoky proti Benešovi byly „zarážející“, ač byly přímo neslušné, Horkého vztah ke Stříbrnému, Mussolinimu, zprvu k Hitlerovi). Posuzování vztahu Fronty k Hodžovu plánu trpí neznalostí tohoto projektu. Horkého obrat po volbě Beneše prezidentem mi přece jen zůstal jistou „záhadou“, Hrad se nezměnil, ač to Horký tvrdil. Zato rozumím Horkého chování po září 1938, autorka je zaznamenala a ocenila výstižně.

Četl jsem práci Z. Žáčkové se skutečným zájmem. Upoutala mě. Je i stylisticky zdařilá, autorka ji koncipovala promyšleně a odpovědně. Jen shrnutí za kapitolami jsou zbytečná (a nevystihují předcházející bohatý obsah) a citáty jsou uvozovány gramaticky chybně. Už jsem naznačil, že téma připoutá širší pozornost. Stvrzuje a zvýrazňuje úroveň zpracování. Disertační práci Mgr.Zdeny Žáčkové Karel Horký a jeho týdeník Fronta. Vzestupy a pády českého publicisty a spisovatele rád doporučuji k obhajobě.

Robert Kvaček

Prof.dr.Robert Kvaček, CSc.